

MAAELUMINISTEERIUM

Maapiirkonna ettevõtluse töögrupp

15. jaanuar 2020

ÜPP eesmärgid

Tõhustada arukat, vastupidavat ja mitmekesist põllumajandus-sektorit, mis tagab toiduga kindlustatuse

Edendada keskkonnahoidu ja kliimameetmeid ning panustada liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse

Parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda

TAGADA ÕIGLANE
SISSETULEK

SUURENDADA
KONKURENTSIVÕIMET

TASAKAALUSTADA
SUUTLIKKUS
TOIDUAINETE
TARNEAHELAS

KLIIMAMUUTUSTE
VASTASED
MEETMED

KESKKONNAKAITSE

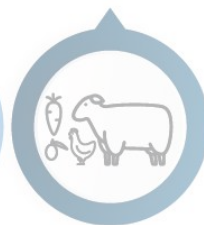
SÄILITADA
MAASTIKUD JA
BIOLOOGILINE
MITMEKESISUS

TOETADA
PÕLVKONDADE
VAHETUST

ELUJÕULISED
MAAPIIRKONNAD

KAITSTA TOIDU JA
TERVISE KVALITEETI

Erieesmärgid

1. Toetada põllumajandustootja elujõulisust tagavat sissetulekut ja vastupanuvõimet
2. Suurendada konkurentsivõimet ja turule orienteeritust, pöörates erilist tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digiüleminekule
3. Parandada põllumajandustootjate positsiooni väärtusahelas
4. Panustada kliimamuutuste leevendamisse, nendega kohanemisse, säästvasse energiasse
5. Säästev areng ja selliste loodusvarade nagu vesi, muld ja õhktõhusam majandamine
6. Panustada elurikkuse kaitsesse, edendada ökosüsteemi teenuseid
7. Soodustada ettevõtluse arengut maapiirkonnas, olla atraktiivne noorte põllumajandustootjate jaoks
- 8. Edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalsel kaasatust ja maapiirkondade arengut**
9. Parandada ELi põllumajanduse reageerimist ühiskonna nõudlusele toidu ja tervise vallas

Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030

Eesti toit on hinnatud ja maal on hea elada!

Tark ja kestlik põllumajandus, toidutootmine ja maaelu ning ohutu toit ja hoitud keskkond

Põllumajanduskeskkond

Taimetervis, loomade
tervis ja heaolu

Toiduohutus

Kvaliteetsed sisendid
põllumajanduses

Põllumajandussaaduste
tootmine, väärindamine,
turustamine

Maa- ja rannapiirkonna
areng

Teadus ja innovatsioon
ning teadmussiire

SWOT

Tugevused

- toetav kogukond
- ettevõtlikud inimesed
- puhas loodus

Nõrkused

- tasuvate töökohtade puudus
- oskustega tööjõu puudus
- teenuste vähene kättesaadavus

Võimalused

- maaelu soosivad meetmed
- maaeluga arvestamine ka teistes valdkondades
- maaelu väärtustav mõtteviis

Ohud

- noored lahkuvad maalt
- ettevõtete konkurentsivõime jääb arengu jaoks ebapiisavaks
- maaelu kuvand vanas kinni

Inimesi motiveerib maal elama ja töötama

- atraktiivsete töökohtade olemasolu
- teenuste hea kättesaadavus
- sotsiaalselt aktiivne ja tugev kogukond
- positiivne elu- ja ettevõtluskeskkonna kuvand
- eneseteostamist võimaldav elu- ja ettevõtluskeskkond
- turvaline elukeskkond

Miks töögrupp kokku on kutsutud

Et jõuda ühisele arusaamisele
maapiirkonnas ettevõtluse arengule suunatud
uute sekkumiste (= meetmete)
eesmärgi, prioriteetide ja rakendamise osas

Töögrupi tööplaan

15.01.2020	I kohtumine – ühiste seisukohtade kujundamine
11.02.2020	II kohtumine – sekkumiste rakenduslikud küsimused, sh maapiirkonna määratlemine
23.03.2020	III kohtumine – sekkumiste kirjelduste ülevaatamine

Päevakava

Taustainfo maapiirkonna ettevõtluse kohta:

- 10.00 ÜPP strateegiakava, SWOT – Olavi Petron
- 10.25 Maapiirkonna ettevõtete uuring – Mati Mõtte
- 10.45 Suundumused – Allar Korjas

Haakuvad meetmed:

- 11.00 Ettevõtluse arendamine – Kaarel Lehtsalu
- 11.25 Regionaalareng – Tea Treufeldt
- 11.50 Arenduskeskuste teenused – Kaarel Lehtsalu
- 12.20 Lõuna

Päevakava

12.20 Lõuna

13.10 Mis on ette antud:

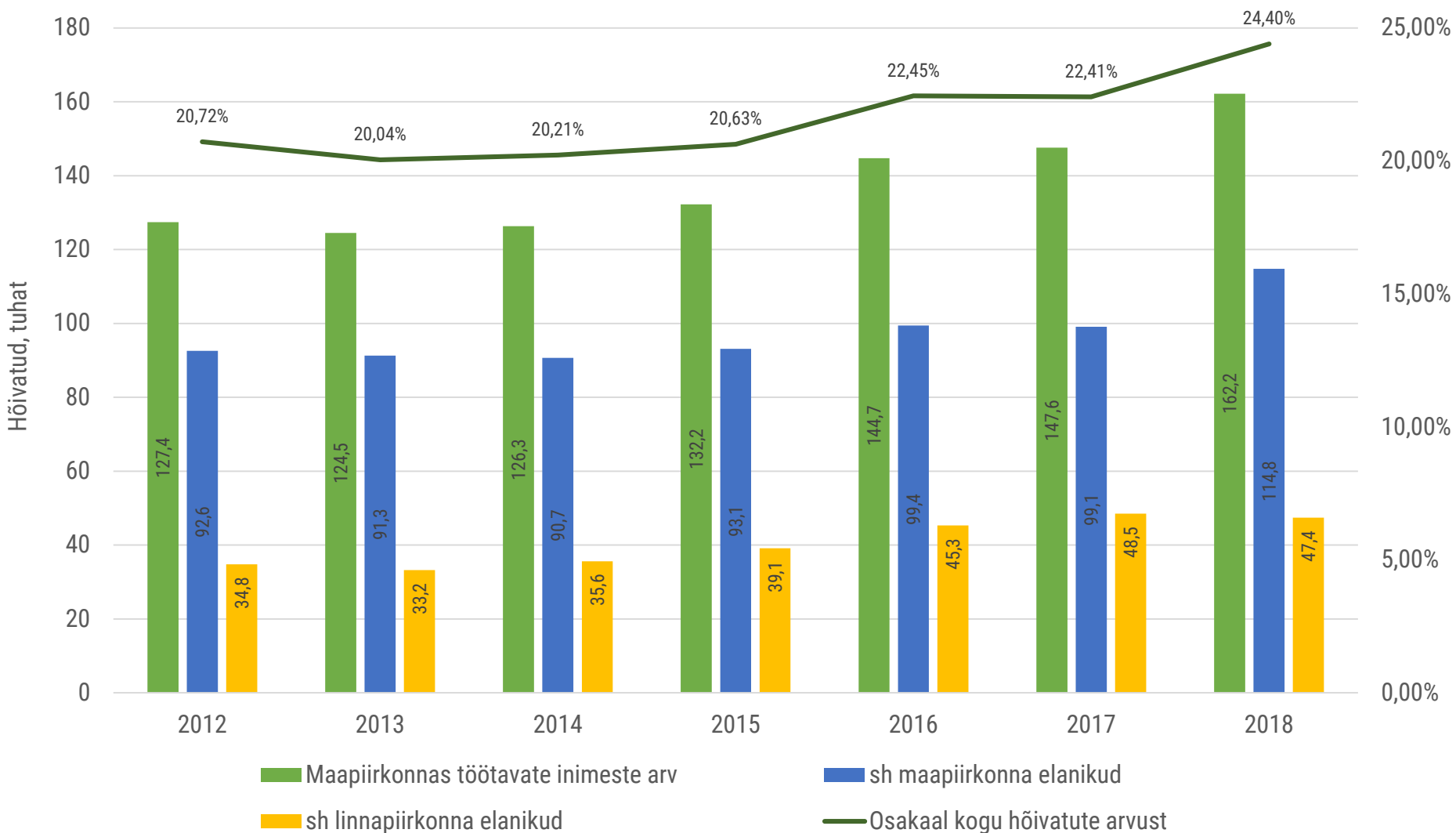
- Eesmärgid ja erieesmärgid
- Sekkumisliigid
- Investeeringute toetamise reeglid

13.30 Arutelu jätkub

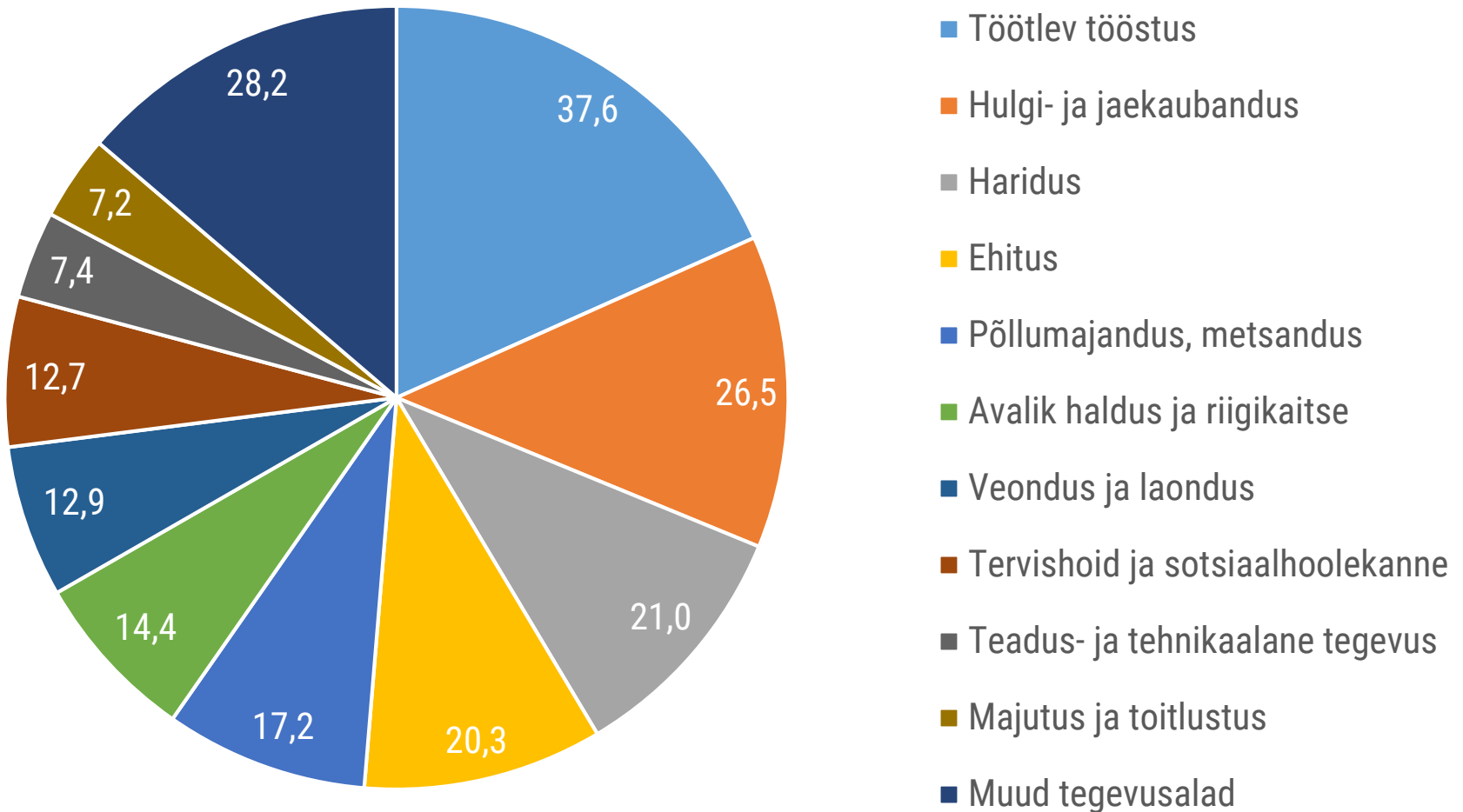
16.30 Päeva kokkuvõte

17.00 Koosoleku planeeritud lõpp

Maapiirkonnas töötavad inimesed

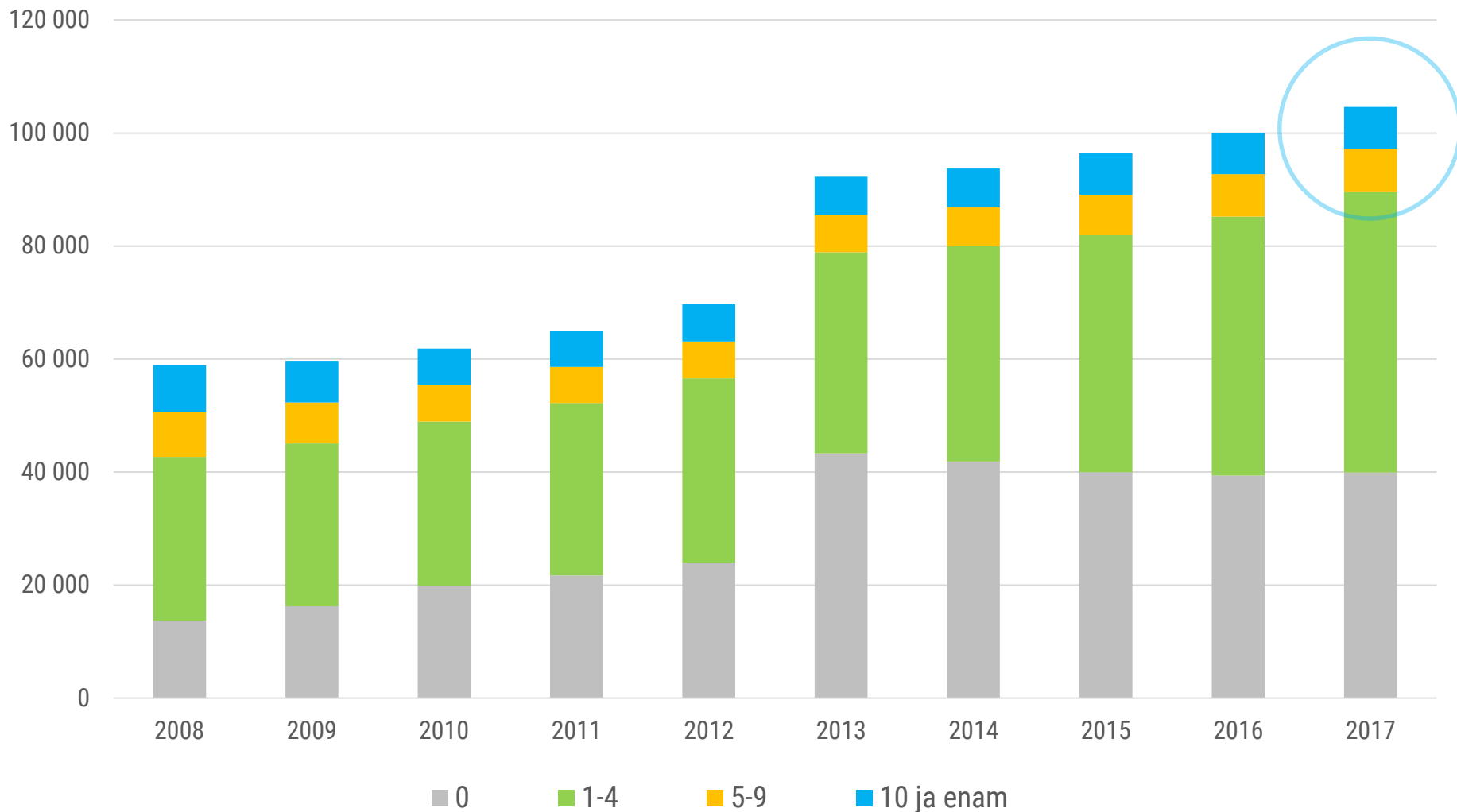
Maapiirkonnas hõivatute arv (tuhat)

Ettevõtteid 1000 elaniku kohta

Töötajaid	Kokku	0	1-4	5-9	10+
Maakond	Ettevõtlusaktiivsus (ettevõtteid 1000 elaniku kohta)				
Harju maakond	106	40	50	8	8
Hiiu maakond	66	29	31	4	3
Ida-Viru maakond	39	15	18	3	3
Jõgeva maakond	45	18	20	3	3
Järva maakond	50	19	23	4	4
Lääne maakond	65	25	32	5	4
Lääne-Viru maakond	54	20	26	4	4
Põlva maakond	50	20	24	3	3
Pärnu maakond	69	26	33	6	4
Rapla maakond	65	23	34	4	4
Saare maakond	68	28	31	5	4
Tartu maakond	77	29	37	6	6
Valga maakond	47	20	21	3	3
Viljandi maakond	55	22	25	4	4
Võru maakond	55	23	25	4	3

Ettevõtete hulk töötajate arvu järgi

OECD tähelepanekud ja soovitus

Sissetuleku erinevus maal ja linnas (arenenud maades väiksem)

Määravaks eduteguriks on:

- tootlikkuse kõrge tase
- loodava lisandväärtuse suurus
- teenuste kättesaadavus maapiirkonnas
- hästi tasustatud töökohtade olemasolu maal
- võimekus arendada linna ja maa vahelist koostoimet

OECD tähelepanekud ja soovitus

Arenenud maades maapiirkonnas:

- põllumajandus on kõrge tootlikkusega, kuid pole domineeriv
- pigem on suund kõrge lisandväärtusega ettevõtlusele üldiselt
- toimib sotsiaal-majanduslikult kompleksne areng

Maapiirkonna paradigma muutus OECD riikides

Senine

- sissetulekute tagamine põllumajanduses oluline
- maapiirkonnas fookus põllumajandusettevõtetel
- toetused, mis on suunatud peamiselt põllumajandusse

Uus

- konkurentsivõime tõstmine maapiirkonnas tervikuna
- sektorite paljusus (maaturism, tootmine, teenused, IT, ...)
- investeeringud, suunatud maapiirkonda tervikuna

European Network for Rural Development

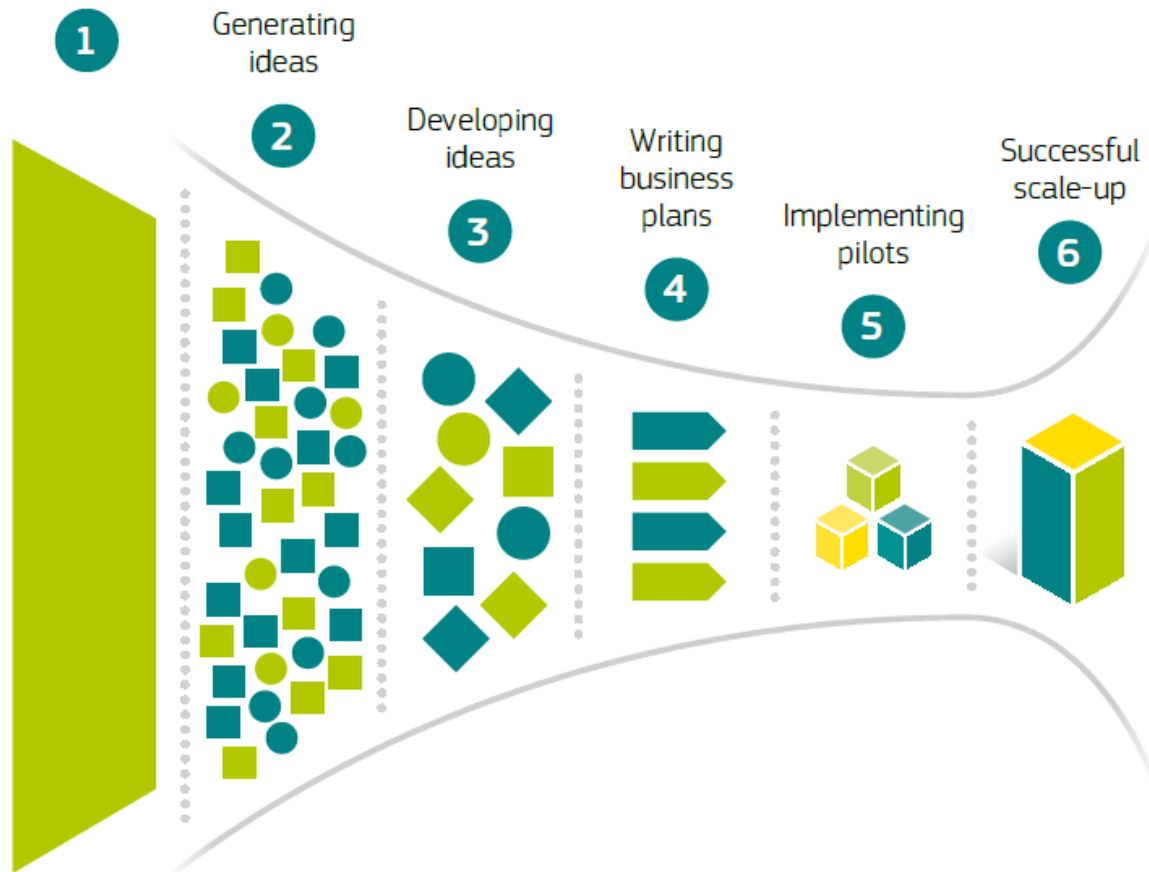
European Network for Rural Development

- Lihtne, paindlik ja kompleksne toetussüsteem
- Tagada kiire ja lihtne juurdepääs paindlikele finantsinstrumentidele
- Tekitada sünergia toetustest ja teenustest vastavalt ettevõtte vajadustele ja plaanidele
- Luua juurdepääs nõustamisele, koolitustele, parimatele praktikatele, ärikontaktidele

European Network for Rural Development

Figure 1. Support itinerary from the ecosystem perspective

Identifying opportunities & challenges

The 'ecosystem' of support tools and providers aims to help create a culture of business change and innovation, cultivating the development of new ideas and enabling those that have the motivation and potential to move through the necessary stages of development. It is not necessary to pre-judge which ideas will work; it is part of the system – not a sign of failure – that there will be progressively fewer business ideas at each stage of development.

European Network for Rural Development

- Tagada juurdepääs lairiba internetile maapiirkonnas, näiteks „digital hubs“ kaudu
- Tõsta ettevõtete võimekust kasutada ära lairiba interneti võimalused uute tehnoloogiate juurutamisel, uute teenuste osutamisel, ekspordis

European Network for Rural Development

Ettevõtlusmajad maapiirkonnas = digital hubs

- Kiire internet
- Kaasaegne töökeskkond
- Kaugtöökoha kasutamise võimalus
- Sotsialiseerumise võimalus teiste ettevõtjatega
- Nõustamine, mentorlus ja eestvedamine keskuse poolt

Miks töögrupp kokku on kutsutud

Et jõuda ühisele arusaamisele
maapiirkonnas ettevõtluse arengule suunatud
uute sekkumiste (= meetmete)
eesmärgi, prioriteetide ja rakendamise osas

Erieesmärgid

1. Toetada põllumajandustootja elujõulisust tagavat sissetulekut ja vastupanuvõimet
2. Suurendada konkurentsivõimet ja turule orienteeritust, pöörates erilist tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digiüleminekule
3. Parandada põllumajandustootjate positsiooni väärtusahelas
4. Panustada kliimamuutuste leevendamisse, nendega kohanemisse, säästvasse energiasse
5. Säästev areng ja selliste loodusvarade nagu vesi, muld ja õhktõhusam majandamine
6. Panustada elurikkuse kaitsesse, edendada ökosüsteemi teenuseid
7. Soodustada ettevõtluse arengut maapiirkonnas, olla atraktiivne noorte põllumajandustootjate jaoks
- 8. Edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalsel kaasatust ja maapiirkondade arengut**
9. Parandada ELi põllumajanduse reageerimist ühiskonna nõudlusele toidu ja tervise vallas

Sekkumisliigid

(a) keskkonna-, kliima- ja muud halduskohustused;

(b) looduslikud ja muud pindalapõhised piirangud;

(c) nõuetest tulenevad piirkondlikud ebasoodsad tegurid;

(d) investeeringud;

(e) noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine;

(f) riskijuhtimismeetmed;

(g) koostöö;

(h) teadmiste vahetamine ja teave.

Investeeringud

Liikmesriigid saavad anda toetust nendeks **materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse tehtavateks investeeringuteks**, mis **aitavad kaasa** vähemalt ühe **erieesmärgi** saavutamisele.

Sekkumised

- 8.1 Investeeringud maapiirkonna ettevõtete arendamiseks
- 8.2 Maapiirkonna ettevõtluskeskkonna arendamine

Sekkumiste edukust mõõdetakse tulemusnäitajaga R.31

„Majanduskasv ja töökohad maapiirkondades: **uued töökohad** toetatud projektides“

Arutelu teemad

Mis on hea palgaga kestlike töökohtade tekkimise eeldus?

Milline osa sihtrühmast kõige tõenäolisemalt häid töökohti loob?

Kuidas suurendada firmade konkurentsivõimet maal?

Mis motiveerib ettevõtet arenema, et häid töökohti tekiks?

Millised investeeringud aitavad enim konkurentsivõimet kasvatada?

Mida teha ettevõtlikkust soodustava keskkonna loomiseks maal?

Maapiirkond ja kas on vaja diferentseerimist maapiirkonna sees?

Kokkuvõte päevast

- Vaatasime üle hetkeolukorra (SWOT analüüs, uuringu tulemused)
- Saime ülevaate valdkonnaga seotud erinevatest meetmetest
- Tutvusime strateegiakava sekkumistele seatud raamidega
- Vaatasime eelduseid, mis aitavad kaasa uute töökohtade tekkele
- Rääkisime, kuidas toetusega motiveerida investeerima arengusse
- Mida on soov veel toonitada?

Töögrupi tööplaan

15.01.2020	I kohtumine – ühiste seisukohtade kujundamine
11.02.2020	II kohtumine – sekkumiste rakenduslikud küsimused
23.03.2020	III kohtumine – sekkumiste kirjelduste ülevaatamine